

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

IJzerlaan 47 (Diksmuide, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2021E79
Mei 2021

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....7

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 6

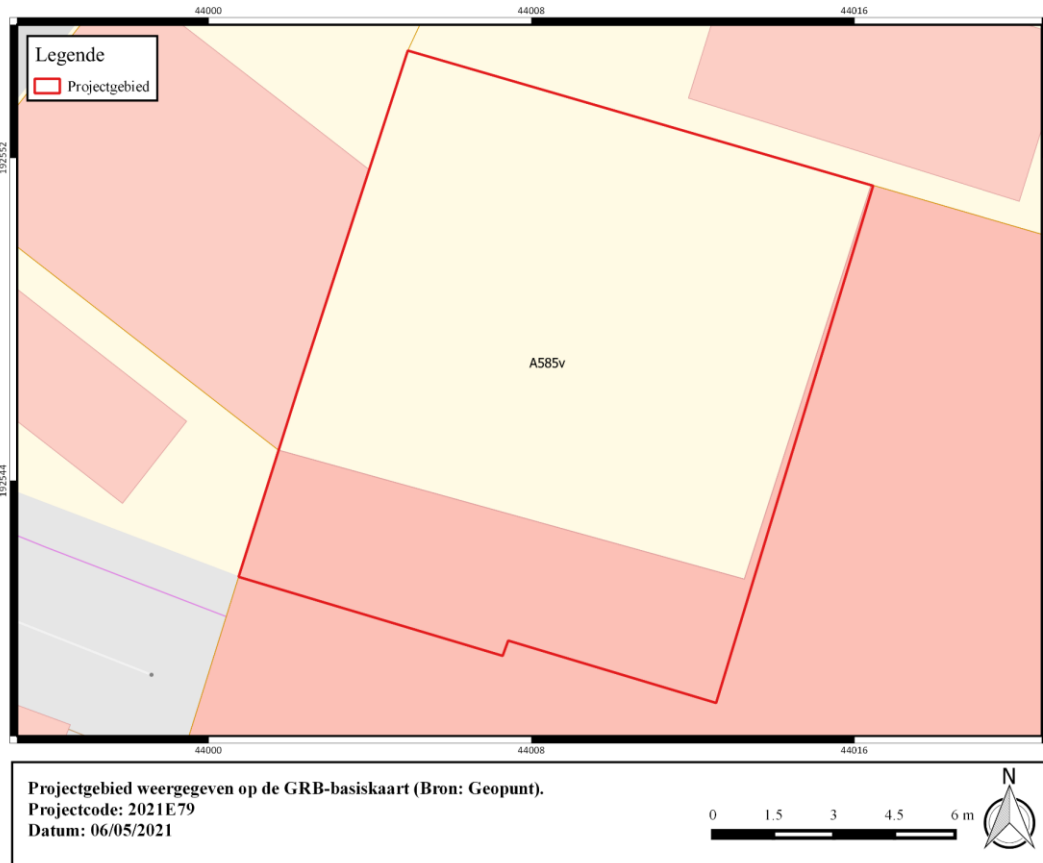

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert NV Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Diksmuide
	Deelgemeente	/
	Postcode	8600
	Adres	Ijzerlaan 47 8600 Diksmuide
	Toponiem	Ijzerlaan 47
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 43995$ $Y_{\min} = 192537$ $X_{\max} = 44020$ $Y_{\max} = 192555$
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Diksmuide, Afdeling 1, Sectie A, nr. 585v Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuwbouwproject ter hoogte van de IJzerlaan 47 te Diksmuide. Het projectgebied is ca. 160 m² groot. Hiervan is ca. 40 m² bebouwd, het overige terreindeel is verhard. De aanwezige infrastructuur wordt in het kader van de geplande ontwikkelingen gesloopt.

Landschappelijk gezien is Diksmuide gelegen op de overgang van de kustpolders ten noordwesten en de zandleemstreek in het zuidoosten. Het onderzoeksgebied bevindt zich ten westen van de stad, tussen de stadskern en de IJzer. Een 350-tal meter ten noordwesten van het onderzoeksgebied vloeit deze samen met de Handzamevaart. Op het hoogtemodel is te zien dat het onderzoeksgebied zich op een hogere rug bevindt in het omliggende polderlandschap. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer waarbij de top bestaat uit getijdenafzettingen van het Holoceen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied geen informatie weer. De bodem in de omgeving bestaat uit kreekruigen en overdekte poldergronden. Ten noorden van het onderzoeksgebied zijn grote polygonen uitgebrikte gronden weergegeven, waar het kleidek is afgegraven in functie van baksteenproductie. Ten zuiden zijn verschillende polygonen opgehoogde en vergraven bodems weergegeven.

Op de cartografische bronnen is te zien dat het onderzoeksgebied zich buiten de historische stadskern bevindt. De omgeving van het onderzoeksgebied wordt omgeven door de IJzer, Handzamevaart en IJzerlaan. Op de Deventerkaart en de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije snijdt het plangebied een gebouw aan waarvan de functie niet gekend is. Op de 18^e-eeuwse bronnen is ter hoogte van het onderzoeksgebied geen bebouwing weergegeven. Het terrein is in gebruik als grasland. Ten westen van het terrein is op de Ferrariskaart bewoning weergegeven, evenals een molen. Op 19^e-eeuwse kaarten blijft het terrein vrij van bebouwing. Tijdens WOI komt Diksmuide pal op de frontlijn te liggen. Na de val van Antwerpen wordt op de oostelijke oevers van de IJzer en rondom Diksmuide een bruggenhoofd opgericht door de Belgische en Franse troepen. In oktober 1914 start de IJzerslag waarbij Duitse troepen proberen door te stoten richting de Noordzee. Na zeer intense artilleriebeschietingen en een geslaagd offensief worden de geallieerde troepen gedwongen zich terug te trekken op de westelijke oevers van de IJzer en valt het onderzoeksgebied in Duitse handen. Op luchtfoto's uit 1915 is te zien dat het terrein te lijden heeft gehad onder de Duitse artillerie. Net ten noorden van het terrein is een gigantische krater te zien die wijst op het gebruik van zeer grote kalibers. Het onderzoeksgebied wordt in 1918 bevrijdt tijdens het Bevrijdingsoffensief. Op een luchtfoto van 1918 is te zien dat de omgeving van het onderzoeksgebied herschapen is tot een compleet verwoest kraterlandschap. Binnen de orthofotosequentie is weinig tot geen evolutie op te merken de voorbije decennia. Op het oudste luchtbeeld is de huidige situatie reeds te herkennen.

In de nabije omgeving van het onderzoeksgebied zijn verschillende archeologische onderzoeken uitgevoerd. Hierbij werden voornamelijk resten uit de volle tot late middeleeuwen in kaart gebracht. Bij onderzoek aan de Kasteelstraat ten westen van het onderzoeksgebied werden fragmenten middeleeuws aardewerk gerecupereerd uit een middeleeuws pakket dat was afgedekt door een stortpakket uit WOI. Er werden geen relevante sporen aangetroffen. Meer richting het stadscentrum bestaan de gekende vindplaatsen voornamelijk uit resten van de verdedigingswerken en bewoning in de middeleeuwse stad. Uiteraard werden bij onderzoeken eveneens relictten uit WOI aangetroffen.

Ter hoogte van het onderzoeksgebied dient aldus uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologische resten. De verwachting bestaat voornamelijk uit middeleeuwse of jongere sporen. Verder onderzoek wordt echter weinig zinvol ingeschat. Vanwege de verwoesting

zichtbaar op WOI-foto's en de eerder beperkte oppervlakte van het onderzoeksgebied wordt de kans op kenniswinst bij verder onderzoek als te beperkt ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken aan de IJzerlaan 47 te Diksmuide worden geen verdere onderzoeksadren aanbevolen. Vooreerst dient gewezen te worden op de vernielingen die zichtbaar zijn op de luchtfoto's van zowel 1915 als 1918. Hoewel geenszins gesteld kan worden dat het terrein vlakdekkend is verstoord kan redelijkerwijs wel aangenomen worden dat het bodemarchief ten dele is omgewoeld door de zware artilleriebeschietingen. Rekening houdend met een gefragmenteerd bodemarchief en de relatief beperkte oppervlakte van het onderzoeksgebied buiten het historische stadscentrum van Diksmuide kan enkel geconcludeerd worden dat de kans op wezenlijke kenniswinst bij verder onderzoek door middel van proefputten zeer beperkt is. Meer dan een aanwijzing voor menselijke aanwezigheid in het verleden kan bij verder onderzoek niet verwacht worden.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de sloop van de aanwezige infrastructuur en de realisatie van een nieuwbouwproject aan de IJzerlaan 47 te Diksmuide. Op militaire luchtfoto's is te zien dat het terrein zwaar te lijden heeft gehad onder artilleriebeschietingen tijdens WOI waardoor aangenomen kan worden dat het bodemarchief ten dele is gefragmenteerd. Vanwege dit gegeven, in combinatie met de beperkte oppervlakte van het onderzoeksgebied, kan enkel geconcludeerd worden dat de kans op kenniswinst dermate beperkt is, dat verder onderzoek door middel van proefputten weinig zinvol is.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

